

ACC. N:R. 5112

Landskap: Småland Upptecknat av: Gunnar Skroli
Härad: Mo härad Adress: Stånsleholm
Socken: Källeryds socken Berättat av: Salomon Wennerblom
Uppteckningsår: 1936. Född år 1861 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Uppteckningen rör Vargjakt. 1-4 sidor.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Skriv endast på denna sida!

4 sid.

Vargjakt.

1.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Soeken var indelad i "skall-lag" för vargjakt. I Källeryds socken 2 lag. Valje ätting skulle hålla ett vargnet. När det var vinter, då den mesta vargjakt bedrevs, kunde man se på vartspåren hur vargen gått in i skogen där han brukade gå och lägga sig om dagen. Då "ringade" man ett stort område "sät" omkring gömstället. Det bestod i att man trampade upp spår i ring kring platsen. En ring togs även upp en gång innan jakten sattes upp för säkerhets skull, för att se att vargen ej var svuten ut. De olika nättyckena fästes samman i

ringfär rak linje på höga spret.
Så voro avdelade män, som jagade
vargen och drev den mot nätet. Ses-
sa, som skrämde den, skrek och sköt
i luften. Vid garmen något inne i
såtet lägo "garkarlar", så tåtes att
de skulle kunna se varandra, och pas-
sade på när vargen kom fram mot
nätet och dödade med spjut.

Ledaren vid vargjaktén var "skall-
fogden", som utsågs på sockenstämma,
och var tillsatt för 4 år. Denne skulle
ordna det hela. Han hade hand om
2 pistoler ("skallpistoler"), med vilka man
skrämde upp vargen. Så vargjaktén
skulle företagas sände fogden Houd, som
så skulle gånda vid det till alla, som

ingingo i skall-lagst. Det blev böter om man blev hemma.

Efter jakten hade man fest och söp ordentligt. Här var skallfolket och många andra med, ej ens kvinnorna. Det hände emellertid att kvinnorna fingo gå med i skall, om ej karlar fanns tillräckligt.

På sommaren fick man ha vallpojkar och flickor att vakta kreaturen för varg. De voro beväpnade med "buskabaniwar", långa knivar, som kastades efter vargen. De hade också näverlurar att bläsa i och skrämma vargen med.

Särskilt rädd var man om vintern de korta tidsperioder då kreaturen var ute

5172 4 -

4.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och rack i en bäck nära gården el. dyl.
Så kunde vargen ligga i förtät och
söka riva djuren.

En gammal sägen hände i Älgkult
följande: en varg syntes precis vid
gården; denna som var rustlös under
den Svåland's grensdier här / Rätteställ^{x)}
hade en stor och kraftig mummel
häst, som man trodde skulle kunna
skrämma vargen; denna häst släp-
tes ut, men vargen blev ej rädd utan
bet den!

Övansående är högkonstler av hästodm-
aren Verublom, som denne hört av sin
sedan länge avlidne svärfar Peter Mag-
nusson, född i Älgkult.

Skriv endast på denna sida!

x) var ryttari före 1812.

Landskap: Småland
Härad: Mo
Socken: Källeryd
Uppteckningsår: 1936.

Luf acc.nr. 5112.

Upptecknat av: Gunnar Hobroh
Adress: Hässleholm.
Berättat av: Salomon Vennblom
Född år 1861

FOLKLIVSARKIVET
LUND

Vargjakt,.

Socknen var indelad i "skall-lag" för vargjakten. I Källeryds socken 2 lag. Varje åtting skulle hålla ett vargnät. När det var vinter, då den mestá vargjakten bedrevs, kunde man se på vargspåren hur vargen gått in i skogen där han brukade gå och lägga sig om dagen. Då "ringade" man ett stort område, "såt", omkring gömstället. Det bestod i att man trampade upp spår i ring kring platsen. En ring togs även upp en gång innan garnen sattes upp för säkerhets skull, för att se att vargen ej var smiten ut. De olika nätstyckena fästes samman i ungefär rak linje på höga spett. Så voro avdelade män, som jagade vargen och drev den mot nätet. Dessa, som skrämde den, skrek och sköt i luften. Vid garnen något inne i sätet lågo "garnkarlar", så tätt att de skulle kunna se varandra, och passade på när vargen kom fram mot nätet och dödade med spjut.

Ledaren vid vargjakten var "skallfogden", som utsågs på sockenstämma, och var tillsatt för 4 år. Denne skulle ordna det hela. Han hade hand om 2 pistolen/"skallpistoler"/, med vilka man skrämde upp vargen. Då vargjakten skulle företagas sände fogden bud, som så skulle sändas vidare till alla, som ingingo i skall-laget. Det blev böter om man blev hemma.

Efter jakten hade man fest och söp ordentligt, Här var skallfolket och inga andra med, ej ens kvinnorna. Det hände emellertid att kvinnorna fingo gå med i skall, om ej karlar fanns tillräckligt.

På sommaren fick man ha vallpojkar och flickor att vakta kreaturen för varg. De voro beväpnade med "buskaknivar", långa knivar, som kastades efter vargen. De hade också näverlurar att blåsa i och skrämma vargen med.

Särskilt rädd var man om vintern de korta tidsperioder då kreaturen var ute och drack i en bäck nära gården el. dyl. Då kunde vargen ligga i försåt och söka riva djuren.

Enl. gammal sägen hände i Älghult följande: en varg syntes precis vid gården; denna som var rusthåll under Smålands Grenadierkår/Ränneslätt/var rytteri före 1812/ hade en stor och kraftig nummerhäst, som man trodde skulle kunna skrämma vargen; denna häst släpptes ut, men vargen blev ej rädd utan bet den!

Ovanstående äro hågkomster av häradsdomaren Vennblom, som denne hört av sin sedan länge avlidne svärfar Petter Magnusson, född i Älghult.